

Sedm klíčů

Jaký bude svět v prvních třiceti letech našeho století? Co bude hnacími silami změn? Jakými směry se vývoj může ubírat? Do jaké míry a s jakou pravděpodobností lze budoucích třicet let vyvodit z minulého třicetiletí? Mnoho lidí řekne, že z minulosti budoucnost neplyne. I malé odchylky výchozího stavu mají důsledky, které se dají odhadnout s tím menší pravděpodobností, čím je odhad časově delší. „Jediné poučení, které plyne z dějin, je, že z nich žádné poučení neplyne,“ by v tomto směru byl možný výklad známého výroku. Nebo nám nedávná minulost našeho světa přece jen naznačuje, jak by mohly vypadat jeho pravděpodobné budoucnosti?

Přibližně tisíc odborníků ze 40 různých světových institucí vychází ve Třetím výhledu ze stavu globálního životního prostředí, vypracovaného v roce 2003 pro OSN (Global Environment Outlook 3), z minulých třicet let. Co se dá z jejich zprávy odhadnout? Asi málokoho překvapí, že hlavními hnacími silami, které promění svět, bude sedm klíčových veličin: vývoj lidské populace neboli demografické změny, hospodářský vývoj, dále vývoj, který OSN označuje jako humánní – ten je v rozvojových a rozvinutých zemích vymezen odlišně a patří do něj například očekávaná délka života, podíl lidí, kteří umějí číst a psát, ale i podíl funkčně negramotných lidí i dlouhodobá nezaměstnanost. Kromě nich věda s technologií, dále typ vládnutí neboli správy světa, kultura a nakonec životní prostředí.

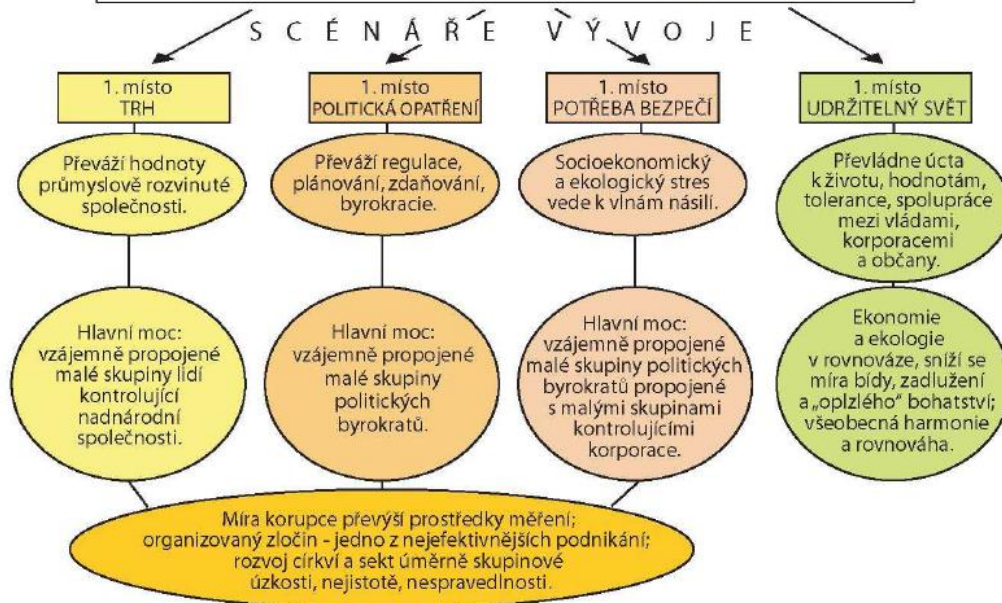
Těchto sedm klíčů světa se bude vyvíjet ve vzájemných vztazích, nadto čtyřmi možnými způsoby, které byly nazvány scénáři. Tři z nich vycházejí spíše z praxe, čtvrtý spíše z teorie, chce se mi říci, že ze zbožných přání. Dostane-li se na první místo „trh“, převáží ve světě hodnoty dnešní průmyslově rozvinuté společnosti. Sociální i politické vztahy budou sloužit rozmnožování bohatství, „růstu“. Bude se prohlubovat globalizace a liberalizace. Bohatí a mocní se budou jistit proti problémům plynoucím ze sociálních vztahů a stavu životního prostředí. Některé nevládní organizace a lidé chovající se jako občané se budou pokoušet o usměrnění vývoje, leč, jak se často můžeme dozvědět, na čem se nedokáží dohodnout politici, odborné společnosti ani ministerstva, provede za nás všechny svým drtivým dopadem ekonomika.

Státy a zákonodárci, politická moc, společnost i ekonomika tedy budou kontrolování „trhem“, to znamená interakcemi malých skupin lidí kontrolujících nejmocnější nadnárodní společnosti. Ze zkušenosti minulých let je možné soudit, že míra korupce převyší prostředky měření. Jedním z nejefektivnějších byznysů bude organizovaný zločin. Círky a sekty pokvetou úměrně míře skupinové úzkosti, nejistoty, pocitu rozvratu a nespravedlnosti. Dostanou-li se na první místo politická opatření, vztah mezi vládami a

šéfy korporací se obrátí. Se všemi důsledky a riziky převáží regulace, plánování, zdaňování, byrokratizace. Lze si představit předení nějak husté sociální sítě i rozhodnutí ve prospěch ochrany životního prostředí. Trh bude sloužit politické moci. Svět budou kontrolovat interakce malých skupin politických byrokratů. Přesněji řečeno, stejně jako v předchozím případě, interakce toho, co nosí ve svých hlavách.

Ze zkušenosti minulých let je možné soudit, že míra korupce převýší prostředky měření. Jedním z nejefektivnějších byznysů bude organizovaný zločin. Církev a sekty pokvetou úměrně míře skupinové úzkosti, nejistoty, pocitu rozvratu a nespravedlnosti. Do třetice se může stát, že na první místo se dostane potřeba bezpečí. Socioekonomický a ekologický stres povede ve velmi neklidném světě k vlnám násilí. Mocní a bohatí budou uvažovat o ochraně. Ve velkém vzniknou chráněné a opevněné, vzájemně propojené enklávy – ghettá? – v moři bídy. Tam bude nadále živý „trh“. Svět budou kontrolovat interakce malých skupin politických byrokratů propojené s malými skupinami kontrolujícími korporace.

Ze zkušenosti minulých let je možné soudit, že míra korupce převýší prostředky měření. Jedním z nejefektivnějších byznysů bude organizovaný zločin. Církev a sekty pokvetou úměrně míře skupinové úzkosti, nejistoty, pocitu rozvratu a nespravedlnosti. Nakonec možnost čtvrtá, sen – udržitelný svět. Převládne úcta k životu, hodnotám, tolerance, spolupráce mezi vládami, korporacemi, občany, svět bude souborem dynamických rovnováh. Sníží se míra bídy, zadlužení a nestydatého bohatnutí, moc přestane být botou v lidském obličejí. Církev buď začnou pro lidi dělat, o čem od svého vzniku mluví, nebo zjistí, že je lidé nepotřebují, což lidé o sektách vědí už delší dobu. Co dodat? Každodenní život s cháskou lidskou nás ubezpečuje, že debilizace společnosti je pro naplnění prvních tří scénářů nebo jejich libovolné kombinace podmínkou postačující. Nutná podmínka pro úspěch čtvrtého scénáře: lidé přestanou být lidmi.

Sedm klíčů

Naznačujte nám nedávná minulost, jak by mohla vypadat budoucnost světa?

